

senior AKTUELLT

KRISTDEMOKRATISKA SENIORFÖRBUNDET

NUMMER 01- 2022

**Utan seniorer
stannar
Sverige**

SID 6

**Civilsamhälle
och kommun i
samverkan för
lyckat boende**

SID 8

För ett friskare liv

**KD vill satsa på
motion, god munhälsa
och flexibelt arbetsliv**

Åldersfixering ger diskriminering

Sverige utmärker sig som ett land med stor åldersfixering. Det är ett växande problem. När media inte vill publicera namn på någon så anger man personens ålder. Benämningar som till exempel 32-åringen och 81-åringen används då. Under Covid 19-pandemin fick vi en ny kategori, 70-plussare. Ofta knyts också stereotypiska drag och karaktärer till olika åldrar.

Ålder är enligt diskrimineringslagen en av sju diskrimineringsgrunder. Ändock kan vi dagligen uppleva att vi har en utvecklad åldersdiskriminering i vårt land. Media har en stor skuld till det. Men det ska också framhållas att vi alla på olika sätt gör oss skyldiga till åldersdiskriminering.

Grovt indelat kan man nog konstatera att de flesta som blir utsatta för diskriminering på

grund av ålder är antingen yngre eller äldre. Nu är dessa begrepp relativa. Situationen är ofta avgörande för om yngre och äldre är positiva eller negativa begrepp. Diskrimineringsombudsmannen (DO) skriver också i rapporten *Upplevelser av diskriminering* att upplevelser av åldersdiskriminering skiljer sig åt mellan äldre och yngre personer.

Att äldre och yngre kan mötas över generationsgränserna är viktigt. Tyvärr ser vi en tendens i vårt samhälle att de naturliga mötesplatserna blir allt färre. När samtalet avtar mellan generationerna är risken stor att förståelsen mellan olika åldrar minskar och fördomarna växer. Klyftorna växer då i samhället.

Alla människors lika och okränkbara värde är viktigt och grundläggande i den kristdemo-

kratiska ideologin. Som kristdemokratiskt seniorförbund har vi ansvar för att vi visar respekt för varandra. Varje åldersgrupp har något viktigt att tillföra i vårt samhälle.

Självkänt måste de beslutande församlingarna riksdag, regionfullmäktige och kommunfullmäktige innehålla yngre, medelålders och äldre ledamöter.

KD Senior har som seniorförbund associerat med Kristdemokraterna en viktig uppgift att bevaka att samhällets åldersfixering inte ger upphov till åldersdiskriminering.

LARS O. MOLIN
förbundsordförande
KD Senior

Vi är KD Seniors förbundsstyrelse

LARS O. MOLIN, Örebro,
förbundsordförande

BIRGITTA SÖDERTUN, Ramlösa,
1 vice förbundsordförande

SONIA LUNNERGÅRD, Sollentuna,
2 vice förbundsordförande

ANNE-LIE SUNDLING, Öckerö

BIRGITTA NORDVALL, Umeå

INGEMAR KALÉN, Hofors

ELISABETH WÄNESKOG, Västerås

LIISA SVENINGSSON, Åsenhöga

BO GRAFSTRÖM, Kramfors

TOMAS ANDER, Malmö

Vi har även ett 20-tal distriktsförbund.

Maria Wilhelmson, Stockholm,
är förbundssekreterare.

Mejladress: info@kdsenior.se

På vår hemsida kdsenior.se

kan du läsa mer, och vi har en Facebooksida som du gärna får följa.

MARIA WILHELMSON

Ovan från vänster: Tomas Ander, Birgitta Nordvall, Ingemar Kalén, Liisa Sveningsson och Elisabeth Wänerlöf. Nedre raden: Sonia Lunnergård, ordf Lars O Molin och Birgitta Södertun. Fattas på bilden: Anne-Lie Sundling och Bo Grafström.

Välkommen till KD Senior!

KRISTDEMOKRATISKA Seniorförbundet (KD Senior) är en självständig och religiöst obunden organisation med ideologisk bas gemensam med Kristdemokraterna. KD Senior är associerat till partiet, precis som Ungdomsförbundet (KDU) och Kvinnoförbundet (KDK).

MED EN KRISTEN människosyn som värdegrund verkar KD Senior runtom i Sverige för att genom opinionsbildning och förslag till politiska reformer främja äldre människors behov och intressen, rättigheter och livskvalitet.

KD Senior är också med i ESU, seniorförbundet som är associerat till den

Vårt politiska program finns på hemsidan kdsenior.se.

största partigruppen i Europa, EPP.

KD SENIOR välkomnar människor i alla åldrar som medlemmar. Vi verkar också för morgondagens seniorer! KD Senior vill förena nytänkande med livserfarenhet.

För att vara medlem i KD Senior finns inget krav på medlemskap i partiet Kristdemokraterna, men du ska dela KD Seniors människosyn och värdegrund.

KONTAKTA KD Senior om du har frågor om förbundet, gärna med ett mejl till: info@kdsenior.se.

Vi har också en hemsida, kdsenior.se där du anmäler intresse för medlemskap.

KD Senior finns på Facebook.

VARMT VÄLKOMMEN att engagera dig i ett förbund som verkar för en politik med seniora ögon.

KD SENIOR

Sprid Senior-Aktuellt!

Vill du vara med och sprida Senior-Aktuellt bland släkt,

vänner, grannar och arbetskamrater?

Tidningen finns på vår hemsida, kdsenior.se, att läsa som pdf eller skriva ut.

Vill din avdelning trycka upp den lokalt så kontakta Maria Wilhelmson på mejladress: info@kdsenior.se

Förbundssekreteraren har ordet:

Nu ses vi äntligen igen!

I DETTA NUMMER av SeniorAktuellt handlar det mycket om ålderism. Både KD och framtidsforskare John Mellkvist vill ha ett flexibla arbetsliv och pensionssystem: den som vill ska kunna arbeta längre. Inget tvång alltså!

När det går att räkna med seniorer i arbetslivet påverkar det synen på ålder och äldre.

Synen är ofta slentrianmässigt trist, även om den framförs på ett "skämtsamt" sätt. Som ett gratulationskort jag såg, med texten: *Så tråkigt att Du blivit äldre just på Din födelsedag! GRATIS ändå!*

I Seniorförbundet är vi som alla andra glada över att pandemin har klingat av. Ensamhet och isolering har varit vardag för många seniorer.

Under våren har KD Seniors medlemmar äntligen kunnat delta i möten och på mässor och det är mycket värdefullt. Vi ser fram emot att fortsätta träffas, ordna utåtriktade cafémöten, seminarier och göra studiebesök.

I SENIORAKTUELLT finns exempel på reformer som stämmer överens med KD Seniors önskemål:

Som höjd åldersgräns för mammografi och screening för prostatacancer.

Valfrihet och ett varierat utbud av äldreboenden vill vi också ha. Ett exempel är Kanalgården där civilsamhälle och kommun samverkat och skapat ett trygghetsboende av klass.

VI REKOMMENDERAR även en ny bok som behövs i Sverige. Om kristdemokrati. Vad det egentligen är.

MARIA WILHELMSON
förbundssekreterare, KD Senior

KD vill att högkostnadsskyddets nedre gräns för tandvård ska sänkas rejält.

Billigare att gå till tandläkaren om KD får bestämma

Kristdemokraterna har ett väl utarbetat program för reformer inom seniorpolitiken, inte minst när det gäller sjukvård och omsorg. Där har partiet ett mycket högt förtroende hos allmänheten.

Nu har Kristdemokraterna utvecklat seniorpolitiken och tagit fram många nya förslag. Fokus ligger på det friska åldrandet. Personer som uppnått pensionsåldern är ju ingen homogen grupp men behandlas ändå ofta så. Som om alla har samma behov. Och som om alla är skröpliga.

— Det finns ett omhändertagandeperspektiv, och man talar om ”våra äldre”.

Den som säger det är Jakob Forssmed, KD-riksdagsledamot och äldrepolitisk talesperson.

Den synen på äldre vill KD ändra på.

Reformpaketet innehåller många kapitel men här koncentrerar KD Senior artikeln på tre områden: *tandvård*, *motion* och *arbetsliv*.

Fysisk aktivitet är viktigt under hela livet, både för den psykiska och den fysiska hälsan.

– Det ska vara den enskildes arbetslust och förmåga som ska avgöra när man slutar arbeta, inte en viss ålder, anser KD.

När det gäller att kunna åldras så friskt som möjligt är tandvården en mycket viktig fråga, och det har länge framförts krav inte minst från pensionärsorganisationerna, om att tandvården ska ses som en ”del av kroppen” och inte hamna utanför sjukvårdsregler och ersättningar.

NU HAR KD TAGIT FRAM förslag på en tandvårdsreform.

– Den ska gälla alla, men särskilt äldre med omfattande och dyra behov kommer att ha nytta av den, säger Jakob Forssmed.

Många seniorer dras med dålig munhälsa och tandbesvär, problem med amalgamfyllningar, och förutom smärtor kan tandproblem orsaka hjärtsjukdom, och psykologiska och sociala problem.

Det KD främst vill

reformera är att sänka högkostnadsskyddets nedre gräns rejält.

OFRIVILLIG ENSAMHET och isolering bland äldre är problem som Jakob Forssmed engagerat sig mycket i. Här har KD flera konkreta förslag för att bryta ensamhet och skapa förutsättningar för gemenskap.

Ett av detta är att satsa på motion och styrketräning för seniorer.

– Idrottsrörelsen är jättebra på att engagera barn och unga, och borde kunna utvecklas till en rörelse även för äldre, säger Jakob Forssmed.

Motion i grupp är ett sätt att komma in i gemenskaper. Styrketräning är viktigt för att undvika fallolyckor.

– Att kunna få träning på recept är

utmärkt, och bör omfattas av högkostnadsskyddet, anser han.

ETT ANNAT VIKTIGT område där KD vill reformera så att fler äldre ska kunna må bra, är arbetslivet. Den som vill ska ha rätt att arbeta i ett första steg till 72 års ålder, sedan till 75. (Utifrån LAS-regler).

– Trots att vi alla är olika så slutar de allra flesta yrkesarbete vid ungefär samma ålder, kring 65.

– I Sverige har vi väldigt starka normer, regler och lagar kring detta. Inte minst hos arbetsgivarna, säger Jakob Forssmed. Detsamma finns inte i resten av Norden.

KD vill att den äldre som vill ska kunna fortsätta arbeta, samtidigt som den som fyllt 69 år ska ha rätt att gå ned i arbetstid till 50 procent. Samma rätt ska även arbetsgivaren ha, att besluta om minskad arbetstid för en anställd. Allt för ett flexiblare arbetsliv.

– Det ska vara den enskildes arbetslust och förmåga som ska avgöra när man slutar arbeta, inte en viss ålder.

MARIA WILHELMSON

FAKTA

Några förslag från KD inom tandvården

- Stärkt högkostnadsskydd – redan från 1200 kr.
- Bättre kunskap och rutiner kring munhälsa hos primärvård, kommunal vård och äldreomsorg.
- Krav på uppföljning av patienter som visar tecken på särskilda behov gällande munhälsa.

Yngre och äldre behövs i arbetslivet.

Stereotypa föreställningar om äldre har ingen framtid

Sverige är extremt jämfört med andra länder när det gäller en negativ och stereotyp syn på äldre. Ofta konstateras det, men vad beror det på?

KD Senior har träffat framtidsforskare John Mellkvist som ger några svar. Han är försiktigt optimistisk och ser tecken på att en förändring är på gång.

INTERVJU. "Ungdomarna är vår framtid, brukar det heta, men ännu mer är framtiden de med hög ålder."

John Mellkvist skrev så i en debattartikel 2017.

— Om samhället inte tar tillvara seniorers kompetens och arbetsvilja får vi stora problem, utöver de vi redan har.

Seniorkraft behövs i en åldrande befolkning, säger han.

De problem vi redan har, kan till exempel vara det som visas i en ny undersökning. Vissa företag väljer bort arbetssökande redan när de fyllt 40 år.

John Mellkvist är framtidsforskare och har i flera år engagerat sig i frågor om ålderism.

KD Seniors utsände träffar honom på Kreab där han är verksam som seniorkonsult, för ett samtal.

När man kritiserar Sverige för utbredd ålderism, med negativa och stereotypa uppfattningar om, och diskriminering av äldre, så talar man sällan om vad det kan bero på. Det konstateras i första hand att ett individualistiskt sam-

hälle i hög grad präglas av en negativ syn på äldre, och att Sverige är extremt i sammanhanget.

Men en förklaring anser John Mellkvist är den svenska pensionsgränsen.

Den kom till när arbetslivet såg annorlunda ut, många fler var kroppsarbetare och medellivslängden kortare.

— Åldersgränsen skapar en bortre horisont och en siffra att börja räkna ned utifrån, säger han.

Det påverkar både arbetstagare och arbetsgivare.

John Mellkvist tror att utan denna åldersgräns hade uppfattningen om äldre varit annorlunda.

— Åldersdiskrimineringen hade sannolikt varit mindre utbredd.

John Mellkvist, framtidsforskare och PR-konsult.

EN MODERN ÅLDERSTRAPPA

Samtidigt är människans åldrande konkret. Det är själva livsproccessen. Vi föds, åldras och dör.

En typisk bild i vårt kollektiva medvetande är den ålderstrappa där man föds och sedan förflyttas uppåt genom livet, tio år för varje trappsteg, tills man når höjdpunkten: 50 år. Därefter trappas det ned, steg för steg tills livet är slut.

John Mellkvist anser att den bilden är förlegad och han har skapat en modernare variant av livstrappan — en som endast går uppåt.

Hans trappa tar fasta på en utveckling, under hela livet. Och 50 är inte en höjdpunkt, men ofta en period i livet som innebär förändring. En *checkpoint*.

— 30-årskrisen är existentiell, säger han. Då funderar man över vem man är, vad man vill i livet. Medelålderskrisen handlar mer om yttre frågor. Vill jag fortsätta i mitt yrke, vill jag fortsätta leva som jag gör?

*Om
samhället inte
tar tillvara
seniorers kom-
petens och
arbetsvilja
får vi stora
problem.*

KUNSKAP EN FÄRSKVARA

John Mellkvist påminner om att ett av Sveriges storföretag för några decennier sedan erbjöd alla som fyllt 35 år avgångsvederlag. Man ville ha in ny, yngre, kompetens.

I dag talar man i allmänhet istället om livslångt lärande och fortbildning. Examina har ett mycket tidigare bäst-före-datum än förr. 70 procent av det man arbetar med på sin arbetsplats lär man sig där.

FINNS ÖNSKAN OM FÖRÄNDRING

John Mellkvist är dock optimistisk. Han tror på, och ser, en positiv utveckling, om än i små steg. Attityder kan förändras.

Han tar rökning som exempel: Förr var det självklart att röka på restauranger, i bilar — i dag undrar vi hur vi kunde tänka så.

— På samma sätt kan vi se tillbaka på ålderismen, så småningom.

Han tror på en *backlash*, att vi kommer att se fler seniorer i media och populärkultur. Det finns en efterfrågan på äldres kompetens och livsberättelser.

Faktum är att det under senare år kommit ett antal filmer med och om seniorers liv. Inte minst med äldre kvinnor i huvudrollerna.

ANSTÄLLA INTE BARA BEHÅLLA

Med ålder kommer mognad, en större självkännedom, man vet vem man är och vad man vill, man är motiverad.

— Så, säger John Mellkvist, det finns all anledning att rekrytera äldre.

— Det handlar inte bara om att behålla äldre, det måste också bli självklart att nyanställa äldre personer.

— Och förresten, varför måste en praktikant vara en ung person? Det måste gå att vara nybörjare även sent i livet.

MARIA WILHELMSON

Tips: John Mellkvists bok *Välj din ålder* är utgiven på Langenskiölds förlag. I den tar han upp beteende- och normförändringar inom politik, arbetsliv, kultur och livsstil.

Boende byggt för gemenskap

Bra samarbete med kommun, bank och arkitekter har gjort att Lars Liljeblads vision om ett trygghetsboende med hyresrätter för seniorer, med gemenskap, kultur och trygghet som grund, kunnat bli verklighet.

REPORTAGE. I Sandviken finns ett trygghetsboende för personer fyllda 70 år.

Fastigheten påminner om en färja i tre plan, med relingar på båda sidor om en ljusgård, vinterträdgården. Man kliver in i fören (eller aktern om man så vill) och här finns en lunchrestaurang öppen för boende och allmänhet. Den erbjuder också catering och kan öppna för privata sammankomster.

Två huskroppar binds samman av ett välvt tak. I vinterträdgården mellan husen kan man umgås, njuta av konserter av hög klass, och som även är öppna för allmänheten. Konserterna kan attrahera en publik på uppåt 200 personer. På torsdagar hålls lunchkonserter.

I fören (eller aktern) finns gemensamhetslokaler, till exempel en inglasad balkong för både privata tillställningar och de boendes gemensamma.

Trygghet och gemenskap är ledord för Kanalgården.

Här finns 52 lägenheter, ettor, tvåor och treor. Alla har balkong ut mot samhället, Kanalgården ligger centralt i Sandviken, och alla har en uteplats på loftgången mot ljusgården. Alla lägenheter är anpassade för funktionshindrade. Alla har wifi.

Kötiden för att få flytta in är

tyvärr lång, mellan sex och åtta år.

— Om du tror att du kommer att bli äldre och behöva ett annat boende, planera för framtiden.

Så uttrycker sig Lars Liljeblad, en av initiativtagarna till boende.

Som dåtida ordförande i församlingen Kanalkyrkan, i dag ordförande för Kanalgården, såg

I vinterträdgården mellan husen kan man umgås och njuta av konserter av hög klass.

Här finns 52 välplanerade lägenheter, ettor, tvåor och treor.

Gertrud och Helmer Lundkvist flyttade in när huset stod klart 2015.

han ett outnyttjat kommunalt grönområde nära kyrkan. Han fick idén 2011 om att kyrkan skulle köpa det och skapa ett boende för seniorer.

Som han säger:

— Istället för att säga till kommunen ”vi vill ha — ville vi göra”!

Efter en hel del om och men kunde de första hyresgästerna flytta in 2015.

—Det som gjort det möjligt är att Metodistförsamlingen i Sandviken förde med sig ett kapital när de gick med i Kanalkyrkan 2012, därtill ett mycket bra samarbete

med kommunens tjänstemän, en bank som trodde på idén, och inte minst en engagerad stadsarkitekt och arkitekt Nils Simonsson som ritat huset, säger Lars Liljeblad

Trygghet och gemenskap är ledord för Kanalgården.

Kanalkyrkan, ansluten till Eque-niakyrkan, äger 100 procent av aktierna i Kanalgården Sandviken AB, som inte är vinstdrivande.

I huset erbjuds gympa av olika svårighetsgrader, föredrag, kurser... allt möjligt som inbjuder till gemenskap. Ett samarbete med scoutverksamheten och musikskolan i Sandviken och Gävle gör att generationer möts.

Till skillnad från de flesta trygghetsboenden har Kanalgården heltidsanställda trivselvärdar, alla dagar året runt.

Alla är välkomna som hyresgäster, oavsett livshistoria, trosuppfattning eller etnisk bakgrund. Inga gudstjänster hålls inom boendet, och heller inga politiska möten, men verksamheten ska präglas av stor öppenhet så att samtal rörande livets alla frågor kan bli en del av vardagen, om man så önskar.

Här spelar trivselvärdarna en viktig roll.

**TEXT OCH FOTO:
MARIA WILHELMSON**

Anita Bredin flyttade till gemenskapsboendet när hon blev änka.

Gunilla Hammarström trivs på sin egen inredda uteplats.

Lars Liljeblad, ordförande, är en av upphovsmännen till Kanalgården.

"Värna och utveckla det pensionssystem vi har"

Ett hållbart pensionssystem utmanas av Socialdemokraterna med stödpartier. KD vill behålla trygghet och samverkan i Pensionsgruppen och där verka för att pensioner höjs och villkoren förbättras.

I JUNI 2022 RÖSTADE S, V, MP — och till sist C — för den pensionsreform som V tvingat fram. Med 173–173 av rösterna i riksdagen, alltså inte alls med den enighet som systemet är beroende av. En sista röst från en före detta vänsterpartist avgjorde. Vissa pensionärer får 1 000 kronor mer i månaden. Minus skatt.

Hans Eklind är riksdagsledamot, KD, och ledamot i Pensionsgruppen. Gruppen består av representanter från S, M, L, KD, C och MP. (V och SD står utanför.) Meningen med Pensionsgruppen som skapades på 1990-talet är att den ska värna och utveckla pensionssystemet som tillkom i överenskommelse. Beslut om förändringar ska tas i enighet.

Detta system utmanas av S med stöd av V, C, MP.

— **Hans Eklind, vad är bra med det pensionssystem vi har. Som KD vill värna?**

— Det har alla förutsättningar att hålla över tid. Med sinnrika grundbultar som ska genomsyra systemet:

Ett: Pensionssystemet ska vara

FOTO: MARIA WILHELMSON

Hans Eklind är riksdagsledamot, KD, och ledamot i Pensionsgruppen. Här berättar han om det svenska pensionssystemet och Kristdemokraternas förslag på seminarium ordnat av KD Senior.

autonomt: det vill säga ligga vid sidan om skattesystemet, pengarna ska ligga utom politikernas räckhåll.

Två: Bevara livsinkomstprincipen. Det du tjänat ihop påverkar din pension.

DE TVÅ DELARNA har Hans Eklind försökt värna i Pensionsgruppen. KD ska hålla emot, man ska inte blanda ihop statens pengar i budgeten och pensionssystemets pengar.

— Dessutom är systemet i dag överfinansierat. Jag föreslog för drygt två år sedan att det förs in en "gas" i pensionssystemet. Det finns idag en broms som slår till om det finns för lite pengar i pensionssystemet, för att pengarna även ska räcka till morgondagens

pensionärer. Det borde fungera likadant åt andra hållet. Finns det ett överskott så ska det delas ut. I dag finns det många miljarder, prognosen pekar på 1 200 miljarder. Dela ut dem!

— Noterar att jag var ensam för två år sedan, men nu tycks alla ha omfamnat idén. Synd att de inte hängde på tidigare.

Nu har vi fått höjningen av garantipensionen med 1 000 kronor före skatt och 100 kronors höjning av bostadstillägget.

DET FANNS MYCKET bättre alternativ som KD tagit fram tillsammans med M, SD och L.

I dag får alla som behöver det inte bostadstillägg. Många söker inte, medan andra inte har rätt till det. Det slår konstigt, om du

bor i en bostadsrätt värderad till flera miljoner får du bostadstillägg, men om du äger en kolonistuga där du inte bor, värderad till 100 000 kronor, får du inget tillägg.

Dessa regler vill KD se över.

Det finns mycket att fortsätta arbeta med när det gäller pensionssystemet.

MARIA WILHELMSON

Förslag från KD:

- Høj garantipensionen med 600 kronor, høj konsumtionsstödet i bostadstillägget med 350 kronor, inför en "gas" och sänk skatten för landets samtliga 2,5 miljoner pensionärer.
- Placera en större del i premiepension. Av de 18,5 procent som avsätts till en framtida pension går 16 procentenheter till varje persons inkomstpensionskonto och 2,5 procentenheter till varje persons premiepensionskonto. Inkomstpensionen räknas om varje år med ett så kallat följksamhetsindex. Premiepensionen innebär att vi själva kan välja vilka fonder vi vill spara i eller stanna kvar i det statliga förvalsalternativet.
- Ett annat förslag är att uppmuntra fler som kan och vill att jobba något/några år ytterligare. Ett års extra arbete ger för den med en genomsnittlig månadslön mellan 1400 till 2200 kronor mer i pension per månad före skatt, hela livet ut.

Hallå där!

Christina Håkansson

som har efterträtt KD Seniors förbundsordförande Lars O. Molin som distriktsordförande för KD Senior Örebro.

Christina är 63 år och bor i Hovsta utanför Örebro med maken Mats. De har tre vuxna barn, två söner och en dotter.

— Jag är civilingenjör och har jobbat inom IT-branschen hela mitt yrkesliv. Främst i olika chefsbefattningar på konsultföretag och som egenföretagare under några år.

— I dag är jag IT-supportchef på Örebro kommun, och tillträder under hösten 2022 en ny tjänst som utvecklingschef på Informationsförsörjnings- och Digitaliseringsavdelningen.

— Mina intressen förutom politiken är att dansa bugg och Westcoastswing, utförsäkring och att odla tomater och gurka i trädgården.

Har du fler politiska uppdrag?

— Vice ordförande i Hemvårdsnämnden, Örebro kommun, styrelseledamot KD Örebro distrikt och styrelseledamot i KD partiavdelning där jag tidigare var ordförande under tre år.

Hur kom det sig att du blev distriktsordförande i KD Senior Örebro?

— Jag fick frågan från valberedningen och då en av de viktigaste frågorna för mig är att verka

för att så många som möjligt får ett gott liv, hela livet, var det inte svårt att tacka ja med de möjligheter som ges för politisk påverkan.

Något du tycker är extra viktigt att driva i seniorpolitiken?

— Det finns många viktiga frågor, men detta vill jag ta upp: att äldres erfarenhet och kompetens tas till vara, att bryta ensamhet både genom aktiviteter inom den kommunala omsorgen och ökat stöd till civilsamhället, att motverka brott mot äldre och att lösa problemen med vårdköer och personalbrist inom vård och omsorg.

Någon särskilt viktig fråga i Örebro?

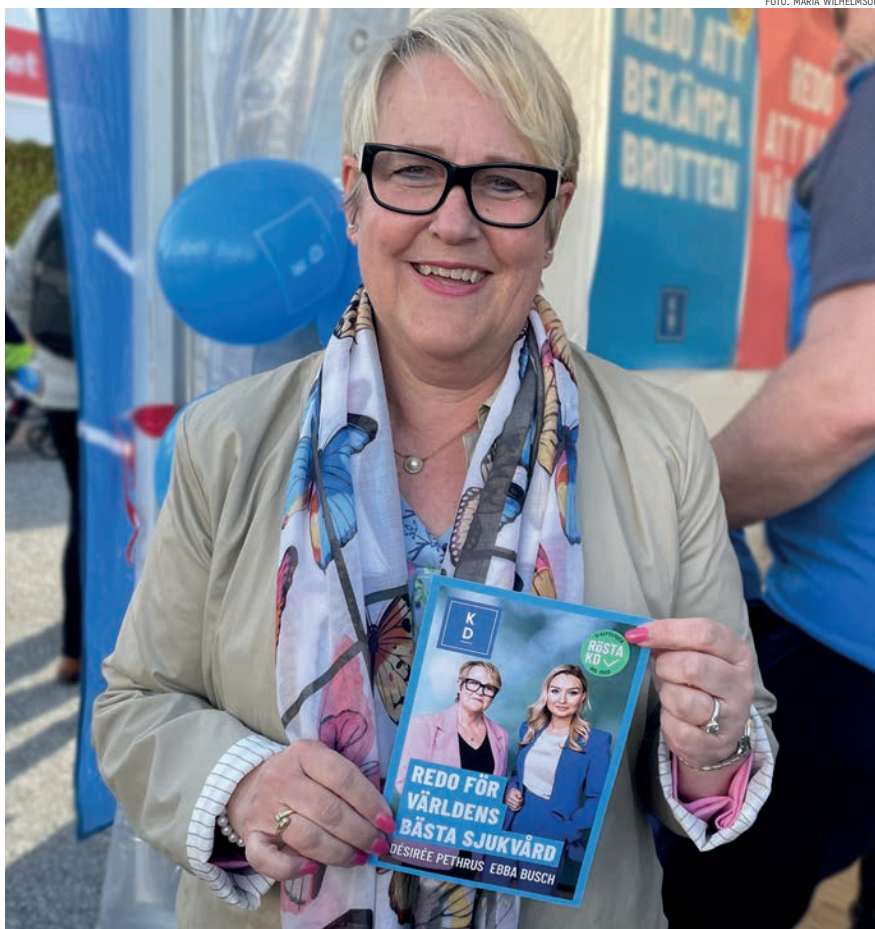
— Att antalet hemtjänstpersonal per mottagare inte får vara fler än att det är möjligt att lära känna varandra, och tillräckligt med olika boenden efter behov.

Både seniorboenden och trygghetsboenden.

MARIA WILHELMSON

Utökad screening för både mäns och kvinnors cancer

FOTO: MARIA WILHELMSSON

Désirée Pethrus, regionråd, är ansvarig för screening av cancersjukdomar i Region Stockholm. Här deltar hon på politikerveckan i Järva.

STOCKHOLM. I Sveriges största region med 26 kommuner och där sjukvården årligen kostar cirka 70 miljarder kronor, är det ett stort ansvar att vara regionråd. Désirée Pethrus är regionråd sedan februari 2021, då hon efterträdde Ella Bohlin.

I REGIONEN STYR KD tillsammans med M, L, C och MP. KD har 12 mandat.

Désirée Pethrus är vårdutvecklingsregionråd, vilket bland annat innebär att hon ansvarar för frågor som rör cancerscreening. Hon är även ansvarig för äldre-sjukvården.

I denna artikel koncentrerar vi oss på cancervården.

Region Stockholm har en

framstående cancersjukvård och cancerforskningen gör stora framsteg.

I Region Stockholm pågår arbetet med att kapa vårdköerna och Stockholm har i dag landets kortaste vårdköer.

Inom Region Stockholm finns alla specialister att tillgå.

FRÅN RIKSDAG TILL SJUKVÅRDSPOLITIK

Innan Désirée Pethrus tillträdde var hon riksdagsledamot, med utrikes- och arbetsmarknadsfrågor som sitt ansvarsområde. Sjukvårdspolitik är henne ändå inte främmande då hon var ledamot i Stockholms landstingsfullmäktige på 1990-talet.

Kristdemokraterna arbetar för att utrota livmoderhalscancer och i regionen utökas därför vaccineringen mot HPV-viruset som orsakar cancer. Vaccinet erbjuds både flickor och pojkar, men KD vill att även pojkar ska ingå i det så kallade catch-up programmet, eftersom de kan få andra sjukdomar av HPV-viruset.

KD utreder mammografi för kvinnor över 74 år. 20 procent av kvinnor över 74 år drabbas av bröstcancer. Det är inte rimligt att dessa kvinnor idag utesluts och inte får en kallelse till mammografin.

Dessutom är Stockholm först med en studie där 1000 kvinnor som är rökare screenas för lungcancer. Den cancerform som är dödligast.

Prostatacancer är den vanligaste cancerformen bland män och tar fler än 2200 mäns liv varje år. Idag finns inga screeningprogram i Sverige för prostatacancer, men Region Stockholm startar nu ett pilotprojekt där 50-åriga män erbjuds testning för prostatacancer. Målet är att senare utöka till fler åldersgrupper.

Désirée Pethrus har ett förflutet som förbundsordförande för Kristdemokratiska Kvinnoförbundet. Som politiker i Region Stockholm driver hon bland

annat kravet på ett nationellt forskningscentrum om kvinnosjukdomar. Det ska ligga i Stockholm och medverka till en bättre sjukvård för kvinnor i hela landet.

KRISTDEMOKRATERNA VILL att sjukvården ska bli nationellt styrd, vilket skulle göra cancervården mer jämlik. I dag är möjligheten till överlevnad, trots samma diagnos, olika över landet.

Är det något hon som politiker i sjukvårdspolitik vill skicka

med, så är det vikten av att skilja på politikernas och arbetsgivarnas ansvar inom sjukvården. Politiker fördelar de ekonomiska resurserna och har ett övergripande ansvar för en god arbetsmiljö.

— Men det är inte vi politiker som lägger scheman, vi kan ge underlag och förutsättningar och tillsätta utredningar. Men politikerna ska inte styra arbetslivets organisation.

MARIA WILHELMSON

Med KD i fullmäktige får seniorer välja boende

GÖTEBORG. Trots ett rejält underläge, vad gäller mandat (21 av 81, och KD har tre, i kommunfullmäktige) har Alliansen genom KD lyckats vända situationen för äldreomsorgen under den senaste mandatperioden. Valfriheten har ökat. Det har varit möjligt för att Alliansen hållit ihop och vänstern inte kunnat enas. Om vänstern får makten vid höstens val har de lovat att ta bort valfriheten.

KD HAR HAND om äldrefrågorna och ansvarigt kommunalråd sedan tre år tillbaka är Elisabet Lann.

Vad är du mest stolt över att ha uträttat?

— Ett av det viktigaste som vi

har åstadkommit är att vi nu har en förvaltning, som arbetar både med äldreomsorg och kommunal hälso- och sjukvård.

— Organisationsfrågor är ju aldrig jättespännande, men vi har sett att äldreomsorgen gärna blir

FOTO: KRISTDEMOKRATERNA

Elisabet Lann, KD, kommunalråd för bland annat äldrefrågor. Hon arbetar för valfrihet i äldreomsorgen.

en budgetregulator. Man skär lite här och lite där för att lägga på andra områden.

— Så för mig har det varit viktigt att freda äldreomsorgen och den kommunala hälso- och sjukvården som några av stadens viktigaste ansvarsområden.

Och att de pengar man avsätter dit ska gå just dit.

Har det varit ett hårt jobb?

— Ja, ett stort arbete. Vi har ännu inte hunnit gå igenom alla delar. En sådan omorganisation gör man inte över en natt.

Vilka nya principer gäller nu för fördelning av pengarna?

— Vi ska ha ett system som ger en ersättning per omsorgsdyn. Samma ersättning till alla utförare.

— Tidigare fanns det ingen mall överhuvud taget. Stadsdelsnämnderna gjorde olika. —>

Är det lång väntetid för den som vill in på äldreboende?

— Väntetiden ligger inte längre på tre månader som den gjorde när vi tog över. Den har halverats.

— Vi har gjort det möjligt att välja boende över hela staden. När man får beviljat vård- och omsorgsboende så ska man få välja mellan alla dem som staden har ramavtal med.

— Hittills har man haft avtal med många utförare. Det har funnits en hel del privata äldreboenden. Men man har bara fått flytta dit om stadens egna varit fulla. På så sätt har staden under många år kunnat bygga alldeles för lite,

så att man alltid har fullt. Och det har skapat köer.

— Man har inte heller behövt konkurrera genom att hålla fräscht och underhålla boendena. För stadens boenden fylls på först. Går de inte att välja bort behöver det inte vara så fräscht.

Hur ser köerna ut idag?

— Idag har vi egentligen inga köer även om det finns en viss väntetid. Men ibland när en person blivit beviljad ett boende går lite för fort. Många vill ha tid att vänja sig vid tanken på att bryta upp. Och ibland vill man inte ha boendet man blir erbjuden.

Kommer denna goda utveckling att fortsätta, tror du?

— Det måste den ju. Behoven är stora. Fram till 2030 behöver vi i Sverige bygga ett nytt boende i veckan för att täcka det växande behovet.

— Men den stora bristen är mellanboenden, attraktiva bostäder för äldre utan biståndsbedömning. Man ska kunna välja att flytta till sådana när huset är för stort och man vill gå in i en ny fas i livet.

— Efterfrågan finns men vi har inte mött den och det är lite sorgligt.

MIRIAM KNUDTZON

En politik med seniora ögon

En politik med seniora ögon heter KD Seniors politiska program.

Här berättar vi kort och informativt om förbundets politiska förslag inom en rad fokusområden:

- Vård och omsorg
- Friskvård och förebyggande vård
- Kultur
- Idéburna organisations • viktiga roll
- Trygghetsfrågor
- Bostäder och boende
- Pensioner

Med opinionsbildning om våra förslag vill vi påverka politiken, både Kristdemokraternas och i övrigt. I många fall överensstämmer KD Seniors politik med

Kristdemokraternas, i andra vill vi påverka så att vår politik även blir partiets.

KD Senior anser att det behövs en internationell äldrekonvention som ska tillvarata seniorers intressen i samhällslivet.

En politik med seniora ögon finns att läsa på kdsenior.se, och går att beställa i tryckt version, info@kdsenior.se.

MARIA WILHELMSON

Bokanmälan

Att skriva begripligt

ÄR DU POLITIKER, eller tjänsteman inom politiken, eller på en myndighet? Och vill du nå fler med dina texter? Göra dem mer begripliga?

Det är lätt att hamna i ett alltför byråkratiskt språk.

Som till exempel: *Vi lägger ikraftträdandet av denna lagstiftning till 1/1 2020.* (Annika Strandhäll, S, i Rapport om Barnkonventionen.)

Enklare uttryckt, och lättare att förstå, hade varit: *Den nya lagen ska börja gälla 1 januari 2020.*

Exemplet hittar jag i en bok av Ylva Bjelle,

journalist och tillgänglighetskonsult. Hon håller föredrag och kurser om "klarspråk och lättläst".

Boken heter just *Nå fler med dina texter*, och tar även upp hur formgivning av ett dokument kan göra innehållet mer begripligt.

Nå fler med dina texter är utgiven av Lava förlag och kan beställas från www.bjellemedia.se.

MARIA WILHELMSON

Kristdemokrati – långt viktigare än vad svenskarna tror

"Enligt personalismen är människan förnuftig och därmed moraliskt ansvarig för sina handlingar", skriver Henrik Friberg Fernros i boken Kristdemokrati – människosyn, etik, politik. Han är en av tio välmeriterade författare i en antologi med Per Landgren som redaktör. Utgiven av Civitas idéinstitut, Timbro förlag.

DEN SOM FÖLJER dagspolitiken kan undra om den kristdemokratiska grundtesen om att människan är förnuftig, verkligen stämmer. Men vid läsningen av den här boken måste man höja sig över dagens politiska käbbel och tänka ideologiska strömningar. Här får man hjälp med många begrepp såsom personalism, naturrätt, ofullkomlighet, teism, naturalism etcetera.

Stora delar av boken rör sig på ett teoretiskt och filosofiskt plan, men några delar är mer konkreta och praktiska.

Den som har valt Kristdemokraterna kan ha olika skäl till det. Man kanske har läst parti-programmet och fastnat för vissa sakfrågor. Man kan ha mött goda företrädare för partiet. För några handlar det om ideologin. Och förr eller senare stöter vi nog alla

på politiska frågor som aktualiserar ideologin och politikens filosofiska grund.

DEN HÄR BOKEN ger en synnerligen god hjälp att förstå den kristdemokratiska rörelsens ideologiska fundament. Men kan förstås sträckläsa boken, men en av dess stora fördelar är att man också kan bläddra lite här och där och hitta värdefulla bidrag till en bättre förståelse av den kristdemokratiska politiken.

Förutom den filosofiska grunden, får vi historiska tillbakablickar. Vilka strömningar under 1800-talet ledde fram till kristdemokratins bildande? Vilka sociala frågor var det som var så viktiga för Konrad Adenauer, när han tog tag i det söndertrasade Europa för att bygga något socialt och ekonomiskt hållbart av det fysiskt och moraliskt sönderbombade Tyskland?

BOKEN GER VIDARE en översiktlig genomgång av de kristdemokratiska partierna. Och vi inser snart att den svenska politiska diskursen mer eller mindre helt har missat den världsvida kristdemokratiska rörelsens stora betydelse. Den här boken hjälper oss att vidga vår horisont.

I socialdemokraternas Sverige finns inget annat annat av värde än socialism och liberalism. Utöver det finns bara moraliskt

förkastlig politik, benämnd höger, konservativ, reaktionär och bakåtsträvande. Den här boken benär upp vad de olika ismerna handlar om. Den hjälper oss att förstå skillnaden mellan liberalism, socialism, konservatism och kristdemokrati, vad dessa politiska skolor verkligen står för och vad de har för ursprung. En nyttig lektion för kristdemokratiska politiker.

VI FÅR EN lektion i ofullkomlighet, ett begrepp som ingen annan politisk rörelse tycks kännas vid. Men i kristdemokratien är det ett centralt begrepp som kan ingjuta hopp i osäkra politiker och som har stor betydelse för konkreta ställningstaganden inom alla områden, inte minst inom socialpolitiken och det juridiska fältet.

Köp den här boken. Ögna igenom den. Du kommer att fastna än här, än där. Och du kommer ha stor nytta av den i dina politiska uppdrag, eller som ren allmänbildning.

ANDERS TIGER
gruppleddare KD Nacka

KD-värderingar behövs i politiken

Seniorer är, och måste ses som en tillgång för hela samhället. Så är det tyvärr inte idag.

Ålderism i vardagen, och i delar av svensk lagstiftning, normerar en syn på seniorer som "faller för åldersstrecket". I statistiken blir det en anonym kategorisering av 2,3 miljoner pensionärer, som om de skulle vara lika och ha samma behov. Så ska vi inte ha det. Därför behöver vi en bättre seniorpolitik.

Vi förväntar oss inte att en 25-åring och en 55-åring ska ha samma preferenser och göra samma livsval. Men varför förväntar vi oss då det, i vissa fall, av en 65-åring och en 95-åring?

Äldres kompetens och erfarenheter summerar långa yrkesliv, livsresor, insikter i livet och förståelser för världen som bara uppnås med ett långt liv. Detta måste tas tillvara och olika önskemål mötas bättre.

Tillgång till ett arbete för den som vill och kan, en behovsanpassad bostad och självbestämmande över sin vardag måste vara en självklarhet – även i den senare delen av livet.

Samtidigt måste vården och omsorgen vara god och jämlik för alla Sveriges seniorer. Idag finns brister, och tendenser till att människovärdet inte respekteras fullt ut i livets senare skeden när den äldre är skör och utsatt.

Det finns skrämmande exempel på där äldre behandlats på ett ovärdigt sätt i tillgången till medicinsk behandling och

Seniorer är, och måste ses som en tillgång för hela samhället. Så är det tyvärr inte idag.

upprätthållande av rutiner gällande vilken vård som ska ges. Och det finns strukturella problem som leder till att äldre får en sämre vård och omsorg – otillräcklig medicinsk kompetens inom äldreomsorg och omsorg, glapp mellan olika vårdgivare, brist på geriatriker och bristfällig forskning gällande läkemedelsanvändning hos äldre. Det ska vi ändra på.

Allt fler äldre vill och kan också jobba som pensionärer. Det ger livskvalitet och en gemenskap. Vi vill förstärka rätten till fortsatt arbete högre upp i åldrarna, införa en större skattelättnad för de som arbetar kvar efter 69 års ålder och få bukt med ålderismen. Boendesituationen behöver förbättras med fler trygghetsboenden och en äldreboendegaranti. Tandvården ska bli mer förmånlig genom ett bättre högkostnads- skydd. Vi vill sänka skatten på pension, samt stärka garantipension och bostadstillskott med 1 000 kr.

Det här är en viktig anledning till att jag en gång blev politiker. Vikten av värdighet i politiken. Och det är insikter som format vårt parti genom historien och som drivit fram vår politik. Vi kan inte lova allt, men väljer du Kristdemokraterna får du en röst för att uppvärdera synen på äldre.

EBBA BUSCH
partiförordnad
Kristdemokraterna